

ВІЙСЬКОВІ АРСЕНАЛИ ТА СКЛАДИ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ ЯК ПОТЕНЦІЙНІ ОБ'ЄКТИ ТЕХНОГЕННО-ЕКОЛОГІЧНИХ ЗАГРОЗ

Military arsenals and depots of the Khmelnytskyi region as potential sources of technogenic-ecological threats

The article considers the military arsenals and depots of the Khmelnytskyi region as potential sources of technogenic and environmental threats. The improper conditions of storage and deterioration of the technical state of ammunition stipulate a high probability of occurrence of emergency situations which endanger for the environment and the population of the region.

Об'єкти військово-промислового комплексу є потенційними об'єктами техногенно-екологічних загроз, де не раз виникали і можуть виникати пожежні, вибухові, радіаційні, хімічні та інші аварії. Особливо загострилася ситуація на об'єктах зберігання боєприпасів, таких як склади, бази, сховища та арсенали. Свідченням цього є масштабні аварії з вибухами і пожежами на складах боєприпасів у м. Артемівську, с. Новобогданівці, с. Цвітосі, м. Лозовій, м. Сватове, м. Балаклія, які набули масштабів надзвичайних ситуацій.

Важливим чинником, що спонукає до термінового вирішення проблем надлишкових запасів боєприпасів, є стан місць зберігання, а саме:

- середня перевантаженість арсеналів та баз складає 20 %;
- більше 40 % місць зберігання потребують обвалування;
- більше 60 % боєзапасу не захищені від дії атмосферних факторів;
- дефіцит технічних засобів охорони наближається до 100 %;
- розташування військових арсеналів у небезпечній близькості до

обласних центрів та об'єктів цивільного призначення.

На території Хмельницької області на сьогодні розташовано три військові арсенали, на яких зберігається близько 15 тисяч умовних вагонів боєприпасів. Завантаженість складів становить 120-150 % від установлених нормативів.

Зокрема на відстані 3 км від м. Хмельницького та 1 км від залізничної станції Грузевиця, розташована військова частина, на території якої

знаходяться склади боєприпасів та підприємство з їх утилізації «Укроборонсервіс». У зону можливого ураження, в разі виникнення на території військової частини надзвичайної ситуації, потрапляє 5 населених пунктів (с. Шаровечка, с. Олешин, с. Грузевиця, с. Мацьківці та частина м. Хмельницького) і 17 потенційно небезпечних об'єктів серед яких нафтобаза та ПрАТ «Хмельницька маслосирбаза» на якій зберігається близько 4 т аміаку.

Неподалік с. Цвітоха Славутського району, за 12 км від м. Шепетівки на території близько 1 тис. га розташований ще один арсенал Міністерства оборони на якому зберігається близько 60 тис. т. боєприпасів (патрони, зенітна та танкова артилерія). В зону можливого ураження потрапляє 14 населених пунктів. Особливе занепокоєння викликає близькість Хмельницької АЕС, що розташована в 20 км від зазначеного арсеналу. Крім того, на відстані 800 м від технічної території цієї військової частини знаходиться комбінат зі зберігання державного резерву пального загальним об'ємом 220 тис. м³. У разі вибуху боєприпасів комбінат перетворюється на потенційну мішень.

Ще одним «заручником» є м. Старокостянтинів, поблизу якого на ділянці площею близько 74 га також розташовані артсклади, на яких зберігається близько 1 тис. т. боєприпасів.

Неналежні умови зберігання та погіршення технічного стану боєприпасів обумовлюють велику ймовірність виникнення аварійних ситуацій, що несуть загрозу навколишньому природному середовищу та населенню області. Аварії на складах боєприпасів, як правило, супроводжуються масовими і потужними вибухами та пожежами, внаслідок чого відбувається руйнування і пошкодження будівель, споруд, технологічних установок, трубопроводів та висока забрудненість довкілля токсичними газами, пилом, сажею, отруйними і канцерогенними сполуками, які можуть мігрувати в атмосферному повітрі на десятки і сотні кілометрів від епіцентру аварії.

Таким чином, більшість військових арсеналів т складів створюють реальну небезпеку для населення і довкілля Хмельницької області, а особливо сьогодні, в умовах військової агресії, потенційну загрозу національній безпеці країни. Тому заходи щодо їх існування та охорони потребують нового осмислення та невідкладних дій з боку державних структур.